På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (første afdeling)

1. **Sagsøgte frifindes.**

2. **Hver part bærer sine omkostninger.**

O'Keeffe Bosco Koopmans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 29. september 1983.

For justitssekretæren

J. A. Pompe
Assisterende justitssekretær

A. O'Keeffe
Formand for første afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. F. MANCINI FREMSAT DEN 14. JULI 1983 [1]

Høje Domstol.

1. I denne sag, der er anlagt ved Domstolen den 15. oktober 1982 mod Det økonomiske og sociale Udvalg (herefter benævnt ØSU), har sagsøgeren, Chryssanti Papageorgopoulos, tidligere ansat ved dette organ, nedlagt en række påstande — om annullation af udtalelsen ved prøvetidens udløb og af den på grundlag heraf foretagne afskedigelse af hende, samt om betaling af løn fra tidspunktet for tjenestens ophør, hvortil kommer erstatning for ikke-økonomisk skade.

1 — Oversat fra italiensk.

2. Lad mig sammenfatte sagens faktiske omstændigheder. Sagsøgeren blev i juni 1981 midlertidigt ansat som maskinskriver ved ØSU. På grundlag af, at hun havde bestået den generelle udvælgelsesprøve for græsksprogede maskinskrivere C/22/79, der blev afholdt i december 1980, blev hun den 1. juli 1981 udnævnt til tjenestemand på prøve.

Prøvetiden fik en negativ afslutning. Det fremgik af den udtalelse (jfr. artikel 34, stk. 2, i tjenestemandsvedtægten), som administrationen skal udfærdige om tjenestemandens egenthed til at varetage de med hans stilling forbundne opgaver samt om hans tjenstlige indsats og adfærd, at hendes kvalifikationer på mange områder var utilstrækkelige, og det anbefaledes, at hun blev afskediget. Nærmere bestemt anføres det i den generelle vurdering, at »selv om Papageorgopoulos' faglige og tekniske kundskaber må bedømmes som tilstrækkelige, udviser hendes kendskab til modersmålet ... alvorlige mangler, hvilket er årsag til en ganske utilstrækkelig indsats, såvel med hensyn til kvaliteten af arbejdet som den måde, det udføres på. Hendes reaktioner på de henstillinger, hun i denne forbindelse har fået, har desuden vist, at hun havde uhyre store vanskeligheder ved at acceptere sine overordnedes myndighed, at indpasse i et team, og derfor ved at tilpasse sig arbejdsgangen i institutionen«.

Udtalelsen blev udfærdiget den 27. november 1981 og tilstillet Papageorgopoulos den 30. november s.å. Da hun ikke mente, at udtalelsen var objektiv, fremsatte hun fem dage senere nogle bemærkninger til den. Ved beslutning af 21. december 1981 afskedigede ansættelsesmyndigheden imidlertid sagsøgeren med virkning fra den 31. december s.å. Hun indgav herefter (den 18. marts 1982) en klage med anmodning om annullation af denne beslutning, og klagen blev i øvrigt udtrykkeligt afvist af ØSU's generalsekretær i en skrivelse af 16. juli 1982.

Herefter anlagde Papageorgopoulos sag ved Domstolen den 15. oktober 1982 med påstand om annullation af udtalelsen ved prøvetidens udløb og af den påfølgende afskedigelse, samt at ØSU blev dømt til at efterbetale løn og godtgørelser fra tidspunktet for afskedigelsen med renter 10 % p.a. Som erstatning for den krænkelse, hun hævdede at have lidt, forlangte hun herudover et beløb på 10 000 BFR om måneden, også med tillæg af renter.

3. Papageorgopoulos hævder, at udtalelsen om prøvetiden er behæftet med forskellige mangler, nærmere bestemt fordi der er sket:

a) tilsidesættelse af vedtægtens artikel 34, stk. 2 (fordi udtalelsen blev udfærdiget og underskrevet af en person, der ikke besad de nødvendige faglige kvalifikationer);

b) overtrædelse af væsentlige formforskrifter (unøjagtig affattelse og mangel på begrundelse);

c) tilsidesættelse af generelle fællesskabsretlige principper (berettiget forventning og bistandspligt);

d) magtfordrejning (en af bedømmernes interesse i at foretage en fejlagtig bedømmelse af sagsøgerens kendskab til græsk, således at hun ville blive afskediget).

Jeg skal straks gå over til at undersøge disse klagepunkter. Jeg mener dog, at

det vil være nyttigt forinden at redgøre for de gældende regler om prøvetiden og for omfanget af den domstolskontrol, der kan udøves med hensyn til de dokumenter, hvis udfærdigelse betegner afslutningen på denne periode.

I henhold til vedtægtens artikel 34 »skal enhver tjenestemand ansættes så prøve, inden han kan fastansættes« (stk. 1), og den, der ikke har udvist tilfredsstillende faglige kvalifikationer til at blive fastansat (stk. 2, første led), skal afskediges. Udnævnelsen eller afskedigelsen udgør således afslutningen på en procedure, der gennemløber flere faser, og som er reguleret i afsnit III, kapitel 1 (artikel 27 til og med 34).

Med hensyn til udtalelsen om prøvetiden bemærkes, at såfremt denne indeholder negative vurderinger, betragtes den som en akt, der indeholder et klagepunkt, fordi den ved at have til følge, at den ansatte afskediges, får en direkte indflydelse på hans retlige stilling. Ifølge Domstolens praksis (der vedrører regelmæssige bedømmelser, men som også kan belyse den form for udtalelse, vi beskæftiger os med her) »består disse udtalelser [ganske vist] af skønsmæssige vurderinger, hvoraf en domstolskontrol er vanskelig, men heraf følger ikke, at deres tilblivelse ikke kan være behæftet med eventuelle mangler, såsom mangler ved form eller fremgangsmåde, åbenbar vildfarelse eller forfølgelse af usaglige formål, ... som ... medfører, at udtalelserne er ulovlige« (dom af 17. 3. 1971, sag 29/70, Marcato mod Kommissionen, Sml. 1971, s. 37; 25. 11. 1976, sag 122/75, Küster mod Parlamentet, Sml. 1976, s. 1685, præmis 9; 12. 5. 1977, sag 31/76, Macevicius mod Parlamentet, Sml. 1977, s. 883; 3. 7. 1980, forenede sager 6 og 97/79, Grassi mod Rådet, Sml. 1980, s. 2141).

Det er i lyset af disse forhold, at sagsøgerens klagepunkter bør undersøges.

4. Jeg indleder med den hævdede tilsidesættelse af grundlæggende fællesskabsretlige principper. Papageorgopoulos anfører, at der er sket en krænkelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og en tilsidesættelse af bistandspligten. Disse klagepunkter, der blev rejst i stævningen, idet man forbeholdt sig ret til at udvikle dem nærmere i replikken, er imidlertid ikke senere blevet tydeliggjort. Det er i hvert fald en kendsgerning, at hverken de akter, der er blevet lagt frem i sagen, eller det, der er blevet fremført under den mundtlige forhandling, har kunnet bidrage med noget, der kan understøtte disse klagepunkter.

En stillingtagen til klagepunktet vedrørende tilsidesættelse af vedtægtens artikel 34, stk. 2, er ikke så enkel. Sagsøgeren anfører, at bortset fra Pallis var de tjenestemænd, der udfærdigede og underskrev udtalelsen, ikke i stand til at vurdere hendes faglige kvalifikationer, da de ikke havde kendskab til græsk.

Dette klagepunkt savner efter min mening ethvert grundlag. Som Domstolen har fastlået, »findes der ikke i tjenestemandsvedtægten regler, der bestemmer, hvem der ... er kompetent til at udfærdige og underskrive den i ... artikel 34, stk. 2, omhandlede udtalelse« (dom af 1. 6. 1978, sag 99/77, D'Auria mod Kommissionen, Sml. 1978, s. 1267, præmis 4). Det er praksis i ØSU, således som det også er tilfældet i mange andre institutioner, at følge reglerne i de almindelige gennemførelsesbestemmelser til vedtægtens artikel 43 vedrørende bedømmelse af personalet, vedtaget i april 1975. Domstolen har udtalt, at en sådan praksis er berettiget »under hensyntagen til lighederne mellem ... udtalelser [ved prøvetidens udløb] og de regelmæssige udtalelser« (den førnævnte dom i D'Auria-sagen, præmis 9).

Jeg bemærker endvidere, at i en sag, der ligner den foreliggende (sagsøgeren var en i Kommissionen ansat nederlandsksproget oversætter, hvis udtalelse var blevet udfærdiget af tjenestemænd, der ikke havde de tilstrækkelige faglige kvalifikationer til at kunne vurdere den pågældendes faglige dygtighed), fremhævede Domstolen, at »direktøren for direktoratet 'oversættelse, dokumentation' og chefen i afdelingen 'oversættelse, generelle spørgsmål', som var i besiddelse af bedømmelser foretaget af koordinatoren i den gruppe, hvor sagsøgerinden arbejdede, var sammen med hendes umiddelbart overordnede i stand til at bedømme hendes evner, og deres bedømmelse af hendes dygtighed fremstår ikke som ubegrundet« (dom at 27. 2. 1976, sag 92/75, Van de Roy mod Kommissionen, Sml. 1976, s. 343, præmis 8).

Denne praksis forekommer mig at være både rationel og rimelig. Reglen om, at udtalelserne først og fremmest underskrives af en tjenestemand, der ikke er den pågældendes direkte overordnede — og som derfor ikke nødvendigvis er i stand til at vurdere netop den pågældendes særlige faglige kvalifikationer — og kun medunderskrives af de umiddelbart overordnede med tilføjelse af eventuelle bemærkninger, er i virkeligheden blevet udformet i den prøveansattes interesse. Det giver en større sikkerhed for den prøveansatte, at der deltager flere personer i udarbejdelsen af den generelle vurdering, og når den, som den prøveansatte har haft et nært arbejdsmæssigt forhold til, deltager i bedømmelsen, er der herudover en større sikkerhed for, at vurderingen af den prøveansattes faglige kunnen bliver rigtig, hvorfor denne fremgangsmåde også er i tjenestens interesse.

Jeg bemærker endvidere, at det er formålet med udtalelsen om prøvetiden, at der tilvejebringes en samlet oversigt, der ikke alene omfatter »den pågældendes egnethed til varetagelse af de med hans stilling forbundne opgaver«, men også hans »tjenstlige indsats og adfærd« (tjenestemandsvedtægtens artikel 34, stk. 2). Vurderingen af de sidstnævnte forhold forudsætter ganske afgjort ikke kendskab til et bestemt sprog, nærmere bestemt græsk. Forfatterne til udtalelsen var derfor fuldt ud kompetente til at udtale sig, i hvert fald med hensyn til disse forhold.

5. Lad mig herefter undersøge klagepunktet om, at væsentlige formforskrifter er blevet tilsidesat. Sagsøgeren hævder, at der i to henseender er sket en sådan tilsidesættelse — unøjagtig udfærdigelse af udtalelsen samt mangel på begrundelse — og til støtte for sin påstand om annullation henviser hun til Domstolens dom af 6. oktober 1982 (sag 206/81, Alvarez mod Parlamentet).

Papageorgopoulos anfører navnlig, at visse rubrikker i udtalelsen ikke er blevet udfyldt, nemlig dem, hvor der skulle have været en angivelse af hendes lønklasse, løntrin og væsentligste arbejdsopgaver (nemlig afskrift efter bånd), af tidsrummet for hendes midlertidige tjeneste inden før ØSU's generaldirektorat, samt af hendes overordnedes bemærkninger. ØSU anfører herimod, at disse mangler er uden betydning for den samlede bedømmelse af sagsøgeren. Man peger på, at de opgaver, en prøveansat maskinskriver har udført, kun kan være netop de arbejdsopgaver, der er for-

bundet med en sådan stilling. I øvrigt er det rigtigt, at de umidelbart overordnedes bemærkninger mangler, men det er også en kendsgerning, at disse ved at medunderskrive udtalelsen har villet bekræfte den vurdering, som udtalelsens egentlige forfatter har givet udtryk for. Med hensyn til den midlertidige tjeneste inden for selve generaldirektoratet, er der taget hensyn til dette ved, at Papageorgopoulos' kundskaber i engelsk og fransk er blevet bedømt som »meget gode« (i dette tidsrum arbejdede hun sammen med en engelsksproget fuldmægtig).

Disse argumenter er overbevisende. Selv om det må erkendes, at udtalelsen på visse punkter er unøjagtig og således behæftet med formelle mangler, må det efter min opfattelse i hvert fald stå klart, at dette ikke har haft nogen indflydelse på den samlede bedømmelse. Med hensyn til sagsøgerens klagepunkt om, at det ikke er anført, at hun foretog afskrift på maskine fra bånd, kan jeg endog udtale mig endnu mere uforbeholdent.Ved at rejse dette spørgsmål viser Papageorgopoulos netop, at hun har en fejlagtig opfattelse af sine opgaver, idet det er ubestrideligt, at afskrift fra bånd udgør en del af disse.

Som jeg har nævnt, vedrører anden del af sagsøgerens anbringende om, at man har tilsidesat væsentlige formforskrifter, spørgsmålet om begrundelse. Når bedømmelserne »utilstrækkelig« og »meget god« er blevet anvendt om hende i udtalelsen, er dette ikke — ifølge hende — blevet nærmere begrundet, således som der er pligt til. ØSU anfører herimod, at forfatteren til udtalelsen har begrundet bedømmelsen »utilstrækkelig« ved at foretage en præcis henvisning til den generelle vurdering (jfr. ovenfor under afsnit 2). Hvad herefter angår bedømmelsen af Papageorgopoulos' kundskaber i engelsk og fransk som »meget gode«, er det uden nogen som helst betydning, at dette ikke er blevet nærmere begrundet. En sådan bedømmelse er så tydelig i sig selv, at der ikke er behov for at knytte nogen kommentar til den. I øvrigt var det sagsøgerens opgave at arbejde på græsk og ikke på disse sprog.

Endnu en gang må jeg være enig med ØSU. At der foreligger en pligt til at knytte en begrundende kommentar til en bedømmelse, fremgår ganske vist såvel af de formularer, der anvendes i forbindelse med udtalelser ved prøvetidens udløb, som af de vejledninger, der benyttes ved udarbejdelsen af regelmæssige bedømmelser og — som jeg tidligere har nævnt — også anvendes i tilfælde som det foreliggende. Det bør imidlertid fremhæves, at der er afsat så lidt plads til sådanne kommentarer, at det formelt er muligt at indskrænke disse til tre eller fire ord. Kommentaren bør dog indeholde en tilstrækkelig begrundelse, således at tjenestemanden, når han skal fremsætte sine egne bemærkninger, kan tage hensyn til de kritikpunkter, der rejses mod ham. Desuden skal det kontradiktoriske princip — dette er et krav, som er udtrykkeligt opstillet i vedtægtens artikel 34 — overholdes i forbindelse med den procedure, som betegner afslutningen på prøvetiden.

I Papageorgopoulos' tilfælde angiver den samlede vurdering på summarisk, men fyldestgørende måde årsagerne til den negative bedømmelse. Herudover er udtalelsen blevet meddelt sagsøgeren i overensstemmelse med de gældende forskrifter. Som det fremgår af de bemærkninger, hun fremsatte til udtalelsen, er der i øvrigt ingen tvivl om, at denne bedømmelse blev bragt til hendes kundskab. Alt i alt er der handlet i fuld overensstemmelse med det kontradiktoriske princip, hvorfor det må anses for irrelevant, når Papageorgopoulos henviser til den førnævnte dom i sagen Alvarez mod Parlamentet, i hvilken Domstolen annullerede en afskedigelse, fordi begrundelsen for den var blevet udfærdiget på grundlag af en »procedure, der ikke var kontradiktorisk«.

Det følger heraf, at det ikke kan lægges til grund, at der er sket en tilsidesættelse af kravene til begrundelse, således som disse fremgår af vedtægtens artikler 25 og 34 samt af de regler, der er vedtaget med henblik på udarbejdelse af regelmæssige bedømmelser, og som finder analog anvendelse på udtalelser ved prøvetidens udløb.

6. Tilbage står at undersøge anbringendet om magtfordrejning. Sagsøgeren anfører, at følgende forhold har haft en betydning for, at hun er blevet givet en negativ bedømmelse:

a) hendes stillingtagen til fordel for en kollega, således som det fremgår af et brev dateret den 3. november 1981 til ØSU's generaldirektør;

b) den omstændighed, at en af forfatterne til udtalelsen (Pallis) havde en interesse i at genere hende, fordi vedkommende ligesom Papageorgopoulos var kandidat til stillingen som leder af den græske sektion af maskinskrivningsafdelingen. Da hun var den eneste af forfatterne til udtalelsen, som havde kendskab til græsk, havde Pallis gode muligheder for at føre sine planer ud i livet, og det er åbenbart, at der lå dårlige hensigter bag den vurdering, hun gav af sagsøgeren. Det er en kendsgerning, at sagsøgeren under den generelle udvælgelsesprøve for græsksprogede maskinskrivere beviste, at hun beherskede det græske sprog.

Papageorgopoulos har imidlertid ikke bevist rigtigheden af sine beskyldninger. Det er således ikke blevet påvist, at hendes stillingtagen til fordel for en kollega har haft den mindste betydning for, at hun blev givet en negativ bedømmelse. Det samme er tilfældet med hensyn til den uvilje, som Pallis skulle have næret mod hende. Som sagsøgte har anført, var de to kvinder ikke konkurrenter til den samme stilling, idet Pallis var for gammel til at deltage i den udvælgelsesprøve, som ville have gjort det muligt at udvælge den tjenestemand, der skulle lede den græske sektion af maskinskrivningsafdelingen. Under alle omstændigheder var de tos karrierer — maskinskriver for Papageorgopoulos, sekretær for Pallis — forskellige.

Med hensyn til omfanget af sagsøgerens kendskab til græsk, er meget blevet sagt — herunder fra min side — under retsforhandlingen. Vurderingen af dette forhold er imidlertid en af de komplicerede former for værdidomme, som unddrager sig Domstolens kontrol. Jeg indskrænker mig til at pege på én kendsgerning: som ØSU har anført — og sagsøgeren har ikke kunnet tage til genmæle på dette punkt — svarer det kenskab til græsk, som udtalelsen omtaler som mangelfuldt, til et niveau, der knap nok overstiger hverken det mindstekrav, som det lykkedes Papageorgopoulos at opfylde i forbindelse med hastighedsprøven for maskinskrivning ved den generelle udvælgelsesprøve, eller de resultater, hun har opnået ved forskellige udvælgelsesprøver ved Rådet og Kommissionen, som hun ikke har bestået.

Når sagsøgeren anfører, at hun ved at have bestået en generel udvælgelsesprøve allerede har bevist, at hendes kundskaber i græsk er tilstrækkeligt gode, er jeg heller ikke overbevist om holdbarheden af dette argument. Såfremt det blev lagt til grund, ville begrebet prøvetid miste selve sin eksistensberettigelse, der som fremhævet af generaladvokat Slynn i sit forslag til afgørelse i sag 223/82 (de Bruyn mod Parlamentet) er at give administrationen et »sikkerhedsnet« med hensyn til ansøgere, der er i stand til at

bestå en prøve, men som viser sig ikke at være kvalificerede i det daglige arbejde.

7. Lad mig til slut sige et par ord om de økonomiske krav, Papageorgopoulos har fremsat. Som bekendt forlanger hun at få udbetalt løn fra tidspunktet for afskedigelsen med renter 10 % p.a., samt at der som godtgørelse for den krænkelse, hun hævder at have lidt, tilkendes hende en erstatning på 10 000 BFR for hver måned, hun har gået ledig, også med tillæg af renter.

Der bør ikke gives sagsøgeren medhold i disse krav. Ifølge vedtægtens artikel 34, stk. 2, skal den prøveansatte tjenestemand, der afskediges, have udbetalt en erstatning svarende til to måneders løn, hvis han har gjort tjeneste i seks måneder. I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren fået udbetalt denne erstatning, og da hendes ansættelsesforhold er blevet bragt til ophør i overensstemmelse med vedtægtens regler, har hun ikke krav på mere.

Det samme gælder med hensyn til spørgsmålet om godtgørelse for den krænkelse, sagsøgeren hævder, hun har lidt. Det er — og dette bør fremhæves — med hjemmel i vedtægten, at der kan ske afskedigelse af en prøveansat, og når afskedigelsen er meddelt under overholdelse af vedtægtens bestemmelser, medfører det ikke noget ansvar for institutionen. Den fremgangsmåde, der er blevet anvendt i forhold til Papageorgopoulos, har været i fuld overensstemmelse med de gældende regler. Det kan følgelig ikke tiltrædes, at hun skulle have ret til nogen erstatning.

8. Af alle de grunde, jeg har nævnt, foreslår jeg, at Domstolen frifinder Det økonomiske og sociale Udvalg i den sag, Chryssanti Papageorgopoulos har anlagt den 15. oktober 1982.

Med hensyn til sagens omkostninger foreslår jeg, at hver part selv bærer sine omkostninger, jfr. procesreglementets artikel 70.